

СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СБА-2022/86/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Баруун-Урт

2022 он

Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: М.Нарантуяа
Утас: 70518396 Цахим хаяг: narantuyam@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Г.Даваа
Утас: 70512123 Цахим хаяг: davaag@audit.gov.mn

Аудитор: О.Барчидгүнсэн
Утас: 70512127 Цахим хаяг: barchidgunseno@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1. Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт.....	2
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	8
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	9
3. Аудитын тайлан.....	11
3.1 Ерөнхий зүйл.....	11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	11
3.4 Материаллаг байдал	12
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	12
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	13
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	14
3.8 Аудитын гол асуудал	14
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	14
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	15
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	15
4. Аудитын илрүүлэлт	15
4.1 Төлбөрийн акт.....	16
4.2 Албан шаардлага	16
4.3 Зөвлөмж	18
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	19

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУЯам	Боловсрол шинжлэх ухааны яам

1.Аудитын санал дүгнэлт

СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс: 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

Лод. 03. 16 № 134
танай _____-ны № _____-т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Сөрөг дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн мэдэгдэхүйц нөлөөний улмаас Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулаагүй байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Цалингийн урьдчилгааг сард авах хэмжээнээс хэтрүүлэн, төсөв захирагч удаа дараа өөртөө олгосон, цалингийн төсвөөс хувь хүнтэй хүчин төгөлдөр бус гэрээ байгуулж, эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулаагүй, анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу баримтаар ажил гүйлгээ хийгдсэн, үдийн цайны худалдан авах ажиллагаанд тендер зарлаагүй, материалын үлдэгдлийг тоолж баталгаажуулаагүй санхүүгийн тайлан, тодруулгад илэрхийлсэн, өмнөх аудитаар илэрсэн алдаа зөрчлийг давтан гаргаж, албан шаардлагыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй зэрэг зөрчлүүд нь Төсвийн тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай, ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн холбогдох заалттай нийцэхгүй, ажил гүйлгээ, дансны үлдэгдэл, тодруулгын тохиолдсон байх, үнэн зөв байх, тасалбар болголт, бодитой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Эдгээр алдаа, зөрчил дангаараа болон нийлбэр дүнгээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг бөгөөд өргөн тархсан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.НАРАНТУЯА

2. 2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

3. 2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>149,556,073.18</u>	<u>150,765,480.99</u>
33	АВЛАГА	20,617,999.00	12,102,245.09
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	20,617,999.00	12,102,245.09
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	128,938,074.18	138,663,235.90
351	Түүхий эд материал	2,836,330.00	83,524.00
35130	Эм боох материал	2,836,330.00	83,524.00
35200	Дуусаагүй үйлдвэрлэл	24,365,539.00	24,365,539.00
354	Хангамжийн материал	93,437,205.18	104,172,172.90
35410	Бичиг хэргийн материал	3,255,120.00	3,931,720.95
35420	Аж ахуйн материал	25,550,246.90	36,980,062.19
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	702,000.00	702,000.00
35450	Барилгын засварын материал	2,020,900.00	1,917,600.00
35460	Хүнсний материал	12,987,450.00	1,080,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	48,921,488.28	59,560,789.76
35600	Мал амьтад	8,299,000.00	10,042,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,404,810,432.59</u>	<u>1,379,215,897.71</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,404,810,432.59	1,379,215,897.71
392	Биет хөрөнгө	1,062,390,432.59	1,036,795,897.71
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	826,587,184.74	826,587,184.74
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-37,923,347.04	-54,159,201.36
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	30,260,000.00	30,260,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-16,760,000.00	-19,760,000.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	631,118,991.08	387,023,100.07
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-576,632,500.20	-322,319,492.37
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	312,350,638.07	304,520,032.69
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-194,968,957.22	-211,951,907.01
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	13,000,000.00	13,000,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,199,999.84	-6,499,999.80
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	14,904,020.19	10,500,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,904,020.19	-10,500,000.00
39217	Ном	80,558,423.00	90,096,180.75
393	Биет бус хөрөнгө	342,420,000.00	342,420,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	345,929,860.00	345,929,860.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,509,860.00	-3,509,860.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,554,366,505.77</u>	<u>1,529,981,378.70</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>16,046,317.00</u>	<u>00.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	16,046,317.00	00.00
413	Өглөг	16,046,317.00	00.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	11,646,317.00	00.00
4136	Бусад өглөг	4,400,000.00	00.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	4,400,000.00	00.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,538,320,188.77</u>	<u>1,529,981,378.70</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,538,320,188.77	1,529,981,378.70

**Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,300,668,375.93	1,300,668,375.93
51101	Өмч: - төрийн	1,300,668,375.93	1,300,668,375.93
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-1,059,110,596.28	-1,067,449,406.35
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-1,059,110,596.28	-1,072,098,046.28
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	4,648,639.93
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,296,762,409.12	1,296,762,409.12
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,554,366,505.77</u>	<u>1,529,981,378.70</u>

4. 2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,992,446,613.38	3,001,410,123.11
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	133,793,172.21	41,599,576.43
120	Нийтлэг татварын бус орлого	133,793,172.21	41,599,576.43
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	133,793,172.21	41,599,576.43
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	133,793,172.21	41,599,576.43
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	414,787,641.17	405,083,746.68
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,443,865,800.00	2,554,726,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	44,519,041.17	53,283,546.68
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	38,737,241.17	12,929,253.68
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	802,000.00	500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,830,000.00	30,979,093.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,149,800.00	8,875,200.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	370,268,600.00	351,800,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	370,268,600.00	351,800,200.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,870,725,388.01	2,985,858,483.18
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,870,725,388.01	2,985,858,483.18
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,789,238,217.89	2,893,187,732.41
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,040,043,529.05	2,123,527,652.21
210101	Үндсэн цалин	1,186,683,234.46	1,164,693,763.40
210102	Нэмэгдэл	637,424,194.59	803,031,222.88
210104	Урамшуулал	215,936,100.00	155,802,665.93
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	254,833,851.00	258,793,158.82
210201	Тэтгэврийн даатгал	173,795,100.00	178,296,787.18
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,446,500.00	19,227,350.25
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	16,357,200.00	18,344,059.72
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,504,119.00	4,188,397.54
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	39,730,932.00	38,736,564.13
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	318,209,884.00	337,658,446.26
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,621,856.00	4,436,648.66
210302	Түлш, халаалт	296,052,680.00	315,289,116.60
210303	Цэвэр, бохир ус	15,535,348.00	17,932,681.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	27,860,500.00	28,274,586.49
210401	Бичиг хэрэг	7,142,050.00	5,133,333.00
210402	Тээвэр, шатахуун	6,654,500.00	2,265,699.60
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,725,600.00	2,176,556.40
210404	Ном, хэвлэл	2,759,800.00	8,840,200.00

**Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	480,000.00	460,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,098,550.00	9,398,797.49
2105	Нормативт зардал	9,757,656.08	6,860,036.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	5,776,456.08	6,232,536.00
210502	Хоол, хүнс	1,680,000.00	627,500.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,301,200.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,689,290.00	13,351,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	360,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	15,329,290.00	13,351,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	927,000.00	949,100.00
210702	Дотоод албан томилолт	927,000.00	949,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,754,741.00	28,031,674.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	16,052,041.00	28,031,674.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	702,700.00	00.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	105,161,766.76	95,741,378.63
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	19,444,502.00	23,730,796.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хоргодол	85,717,264.76	72,010,582.63
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	81,487,170.12	92,670,750.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	64,625,407.00	92,161,920.30
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	3,041,949.00	6,495,020.30
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	61,583,458.00	85,666,900.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	16,861,763.12	507,393.73
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,861,763.12	507,393.73
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	00.00	1,436.74
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	1,436.74
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>121,721,225.37</u>	<u>15,551,639.93</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	6,844,000.00	10,903,000.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	00.00	1,669,000.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	6,844,000.00	9,234,000.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-6,844,000.00	-10,903,000.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>114,877,225.37</u>	<u>4,648,639.93</u>

5. 2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C08	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,300,668,375.93	1,296,762,409.12	-1,059,110,596.28	00.00	1,538,320,188.77
D01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,300,668,375.93	1,296,762,409.12	-1,059,110,596.28	00.00	1,538,320,188.77
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	-12,987,450.00	00.00	-12,987,450.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,300,668,375.93	1,296,762,409.12	-1,072,098,046.28	00.00	1,525,332,738.77
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	4,648,639.93	00.00	4,648,639.93
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,300,668,375.93	1,296,762,409.12	-1,067,449,406.35	00.00	1,529,981,378.70

6. 2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>2,858,653,441.17</u>	<u>2,959,810,546.68</u>
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,858,653,441.17	2,959,810,546.68
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,443,865,800.00	2,554,726,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	44,519,041.17	53,283,546.68
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	38,737,241.17	12,929,253.68
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	802,000.00	500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,830,000.00	30,979,093.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,149,800.00	8,875,200.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	370,268,600.00	351,800,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	370,268,600.00	351,800,200.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>2,835,161,041.17</u>	<u>2,936,008,366.68</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,835,161,041.17	2,936,008,366.68
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,740,407,870.05	2,839,973,577.21
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,040,043,529.05	2,116,429,648.60
210101	Үндсэн цалин	1,186,683,234.46	1,164,206,637.07
210102	Нэмэгдэл	637,424,194.59	796,787,134.48
210104	Урамшуулал	215,936,100.00	155,435,877.05
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	255,581,100.00	257,758,358.82
210201	Тэтгэврийн даатгал	173,795,100.00	178,296,787.18
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,446,500.00	19,227,350.25
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	16,357,200.00	18,344,059.72
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,089,300.00	4,188,397.54
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	40,893,000.00	37,701,764.13
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	365,268,600.00	340,754,763.26
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,003,906.00	5,110,648.66
210302	Түлш, халаалт	337,580,494.00	317,711,433.60
210303	Цэвэр, бохир ус	18,684,200.00	17,932,681.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	26,899,500.00	43,843,452.58
210401	Бичиг хэрэг	3,312,800.00	8,269,470.00
210402	Тээвэр, шатахуун	6,654,500.00	1,694,386.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,602,600.00	2,079,814.00
210404	Ном, хэвлэл	3,522,500.00	9,343,325.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	680,800.00	510,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,126,300.00	21,946,457.58
2105	Нормативт зардал	12,800,000.00	7,007,580.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	7,630,800.00	3,583,900.00
210502	Хоол, хүнс	1,680,000.00	795,480.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,489,200.00	2,628,200.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,406,500.00	22,135,720.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,352,500.00	1,376,120.00
210602	Тавилга	248,000.00	00.00
210604	Урсгал засвар	6,806,000.00	20,759,600.00

**Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2107	Томилолт, зочны зардал	927,000.00	949,100.00
210702	Дотоод албан томилолт	927,000.00	949,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,942,341.00	27,297,100.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	16,239,641.00	27,297,100.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	702,700.00	00.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,539,300.00	23,797,853.95
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	13,539,300.00	23,797,853.95
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	94,753,171.12	96,034,789.47
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	77,891,408.00	95,525,959.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	3,320,500.00	8,779,059.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	74,570,908.00	86,746,900.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	16,861,763.12	507,393.73
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,861,763.12	507,393.73
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	00.00	1,436.74
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	1,436.74
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>23,492,400.00</u>	<u>23,802,180.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	23,492,400.00	23,802,180.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	23,492,400.00	23,802,180.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	23,492,400.00	23,802,180.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	23,492,400.00	23,802,180.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-23,492,400.00</u>	<u>-23,802,180.00</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	00.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00

7. 2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,922,651,600.00	2,906,018,170.26
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,922,651,600.00	2,906,018,170.26
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,817,272,700.00	2,816,763,870.26
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,116,430,700.00	2,116,429,648.60
210101	Үндсэн цалин	1,139,976,200.00	1,164,206,637.07
210102	Нэмэгдэл	816,244,200.00	796,787,134.48
210104	Урамшуулал	160,210,300.00	155,435,877.05
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	258,264,700.00	257,758,358.82
210201	Тэтгэврийн даатгал	183,647,500.00	178,296,787.18
210202	Тэтгэмжийн даатгал	18,654,000.00	19,227,350.25
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	14,923,200.00	18,344,059.72
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,730,600.00	4,188,397.54
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	37,309,400.00	37,701,764.13
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	340,756,200.00	340,754,763.26
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,111,600.00	5,110,648.66
210302	Түлш, халаалт	317,584,400.00	317,711,433.60
210303	Цэвэр, бохир ус	18,060,200.00	17,932,681.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,670,600.00	33,670,599.58

**Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

210401	Бичиг хэрэг	7,141,800.00	6,811,817.00
210402	Тээвэр, шатахуун	906,400.00	1,694,386.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,867,800.00	2,079,814.00
210404	Ном, хэвлэл	1,147,100.00	1,055,925.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	860,400.00	510,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	20,747,100.00	21,518,657.58
2105	Нормативт зардал	6,212,100.00	6,212,100.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	3,583,900.00	3,583,900.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,628,200.00	2,628,200.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	20,759,600.00	20,759,600.00
210604	Урсгал засвар	20,759,600.00	20,759,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	833,900.00	833,900.00
210702	Дотоод албан томилолт	833,900.00	833,900.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,925,100.00	18,925,100.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,925,100.00	18,925,100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	214,198,000.00	214,198,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	21,419,800.00	21,419,800.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	105,378,900.00	89,254,300.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	105,378,900.00	89,254,300.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,507,400.00	2,507,400.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	102,871,500.00	86,746,900.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,906,527,000.00	2,906,018,170.26
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,554,726,800.00	2,554,219,407.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,554,726,800.00	2,554,219,407.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	351,800,200.00	351,798,763.26
132001	Орон нутгийн төсвөөс	351,800,200.00	351,798,763.26
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих		
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	129.00	129.00
620001	Удирдах ажилтан	07.00	07.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	91.00	91.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	31.00	31.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	131.00	128.00
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	91.00	91.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	40.00	37.00

8. 2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	53,283,546.68
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	53,283,546.68
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	47,011,886.95
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	10,725,653.00
210401	Бичиг хэрэг	1,457,653.00
210404	Ном, хэвлэл	8,840,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	427,800.00
2105	Нормативт зардал	795,480.00
210502	Хоол, хүнс	795,480.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	19,000,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	19,000,000.00

**Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2107	Томилолт, зочны зардал	115,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	115,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,372,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,372,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8003553.95
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,003,553.95
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	6271659.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	6,271,659.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	6,271,659.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	00.73
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.73
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	53283546.68
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	53,283,546.68
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	12,929,253.68
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	30,979,093.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	8,875,200.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	

9. 3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн данс, тээвэр шатахуун, үндсэн хөрөнгө, түлш халаалтын зардалтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор О.Барчидгүнсэн гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Г.Даваа, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор М.Нарантуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургууль нь “Багш ажилтан бүр хүүхдийн хөгжил, хүмүүжил төлөвшил оролцоог бүх талаар дэмжин чанартай хүртээмжтэй, өндөр бүтээмжтэй сургалтыг тасралтгүй зохион байгуулахыг эрхэмлэнэ.” гэсэн эрхэм зорилготой байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалаар “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны нийт зардал 2,850.4 сая төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 28.5 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 22.8 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 24.3 сая төгрөгөөр буюу 1.6 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/сая.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0.00	0.00	0.00
Авлага	20.6	12.1	-8.5
Бараа материал	128.9	138.6	9.7
Үндсэн хөрөнгө	1,404.8	1,379.2	-25.6
Нийт хөрөнгө	1,554.3	1,529.9	-24.3
Өр төлбөр	16.0	0.00	-16.0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1,300.6	1,300.6	0.00
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,554.3	1,529.9	-24.3

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 138.6 сая төгрөг болж 9.7 сая төгрөгөөр өссөн нь эм боох материал 0.1 сая, бусад хангамжийн материал 3.1 сая, мал амьтад үнийн зөрүүнээс 24.7 сая, нийт 27.9 сая төгрөгөөр үлдэгдэл өссөн, тусгай зориулалтын материал 1.7 сая, бичиг хэргийн материал 1.0 сая, нийт 2.7 сая төгрөгөөр буурсан нь нөлөөлсөн байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,529.9 сая төгрөг болж 24.3 сая төгрөгөөр буурсан нь БШУЯам, дэлхийн банкны төслөөр “Боловсролын чанарын шинэчлэл” төслөөс тоног төхөөрөмж 10.3 сая, тавилга, хэрэгсэл 4.9 сая, номын хэрэглэгдэхүүн 8.9сая, нийт 24.2 сая төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн бөгөөд төсвийн хөрөнгөөр 23.8

сая төгрөг, нийт 48.0 сая төгрөгийн хөрөнгө нэмэгдэж, Аймгийн орон нутгийн өмчийн газрын 2021 оны 622 тоот албан бичгээр 297.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө данснаас хасагдаж, 72.0 сая төгрөгийн элэгдлийн зардлаар хөрөнгө буурсан байна.

Авлагын дансны үлдэгдэл 12.1 сая төгрөг болж буурсан нь өмнөх онд захиргаа удирдлагын ажилчин албан хаагч нарт өндөр дүнтэй урьдчилгаа олгож дутуу суутгасан байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,529.9 сая төгрөг болж 8.3 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 8.9 сая төгрөгөөр буюу 0.8 хувиар өссөн нь улсын төсвөөс санхүүжих 110.8 сая, нэмэлт санхүүжилтийн орлого 8.7 сая, нийт 119.5 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн, мөн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого 92.1 сая, орон нутгийн санхүүжилт 18.4 сая, төгрөгөөр буурсан тус тус нөлөөлжээ.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт, дээд шатын төсөв захирагчаас үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 115.1 сая төгрөг буюу 4.0 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь ковид-19 цар тахалтай холбоотой цалин, НДШ, эмийн зардал, ариутгал халдваржуултал, тээвэр шатахуун, нэг удаагийн тэтгэмжийн зардлууд нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 3,153.8 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 3,153.8 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 2,906.5 сая төгрөгийн төсөв баталснаас 2,554.7 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 351.8 сая төгрөгийг орон төсвөөс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр 2,554.7 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 351.8 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс зарцуулж, нийт 2,906.7 сая төгрөгийг урсгал зардалд зарцуулж, 0.5 сая төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна. Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,906.0 сая төгрөг буюу 99.4 хувьтай байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд дээд шатны төсөв захирагчаас 31.4 сая, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 8.8 сая, олон улсын төсөл арга хэмжээний санхүүжилт 12.9 сая нийт 53.2 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс эд хогшил, урсгал засварын зардал 19.0 сая, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж 8.3 сая, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх 8.3 сая бичиг хэрэг ном худалдан авах, нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал 17.6 сая, нийт 53.2 сая төгрөгийн гүйцэтгэл гарчээ.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын үйл ажиллагааны тасралтгүй байх зарчим, холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээний анхаарал татсан асуудал болон санхүүгийн тайлангийн хойших үйл явдал, бусад асуудлын талаар тодорхойгүй байдал үүсээгүй болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн 2021 оны санхүүгийн тайланд Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, цалингийн урьдчилгааг сард авах хэмжээнээс хэтрүүлэн удаа дараа өөртөө олгосон байна. Цалингийн зардлаас хууль эрх зүйн үндэслэлгүй гэрээ байгуулж, төсвийг зориулалт бус зарцуулсан бөгөөд хийгдээгүй ажилд хөрөнгө шилжүүлж, төсвийн үлдэгдлийг төвлөрүүлээгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 149 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 148 мэдээлэл, хугацаа хоцорч 1 мэдээлэл, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулсан байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” тогтоолоор төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулж, төсөвт зардлыг хэмнэхэд чиглэсэн 9 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг бүх шатны байгууллагын төсөв захирагч нарт даалгасан байна. Тухайлбал:

- Тогтоолын 1.1-д “Үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, төсөл, арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй

хувийн хэмнэлт гаргахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг төлөвлөн хуваарилах”

- Тогтоолын 1.8-д “байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, цэвэр усны хэрэглээнд 20-иос доошгүй хувийн хэмнэлт гаргах; гэж заасан байна”

Сангийн яамнаас 2022 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдрийн “Тодруулга хүргүүлэх тухай” Н-3/845 дугаар албан бичгийг Үндэсний аудитын газарт ирүүлсэн байна. Тус албан бичигт “Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.1-д заасан “үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой зайлшгүй шаардлагатай зардал, төсөл, арга хэмжээ” гэдэгт төрийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангах зорилгоор ажилтан, албан хаагчдад төлж байгаа цалин хөлс, олговор, ажил олгогчоос төлөх нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл, цахилгаан, халаалт, цэвэр, бохир ус, түрээсийн зардал болон байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангахтай холбоотой шаардлагатай бусад зардал хамаарна.” гэж тодруулсан байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 37.6 сая төгрөгийн зөрчилд 4 төлбөрийн актын 27.5 сая төгрөгийг хэрэгжүүлж, 2 зөвлөмж, 10.1 сая төгрөгийн төлбөрийн актыг биелүүлээгүй байна.

Хүснэгт 2 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Төлбөрийн акт	5	37.6	4	10.1	1	27.5	73.1
Албан шаардлага	-	-	-	-	-	-	-
Зөвлөмж	2	-	-	-	2	-	100
Нийт дүн	7	37.6	4	10.1	3	27.5	73.1

Өмнөх оны хэрэгжүүлээгүй зөвлөмжийг албан шаардлага болгож, төлбөрийн актыг бүрэн төлж дуусгах талаар танилцуулаа.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн тайлант оны үйл ажиллагаа, төсвийн гүйцэтгэл, ажил гүйлгээ болон санхүүгийн тайланг тасалбар болгож гаргасан өдрөөс хойших үйл явдлыг шинжилж үзэхэд дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй.

10. 4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 40.8 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, сая төгрөгийн зөрчилд 12.5 сая төлбөрийн акт тогтоож, 25.5 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 1 асуудалд зөвлөмж өгч, 2 албан тушаалтанд сахилгын шийтгэл ногдуулаа

4.1 ТӨЛБӨРИЙН АКТ

4.1.1 Хоолны зардлаас хэмнэгдсэн, төсвийн хэмнэлтэд тооцогдохгүй төсвийн үлдэгдэл 1.0 сая төгрөгийг төсвийн нэгдсэн дансанд төвлөрүүлэлгүй, хүнсний материал нөөцөлсөн зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.7 /Энэ хуулийн 43 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд төсвийн жил дуусахад төсвийн захирагчийн төсөв зарцуулах эрх нь дуусгавар болох бөгөөд төсвийн захирагчийн төсвийн зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд татан төвлөрүүлнэ./, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах./, 45 дугаар зүйлийн 45.2 /Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ/ дахь заалт болон тасалбар болголт, иж бүрэн байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

4.1.2 Цалингийн урьдчилгааг сард олговол зохих хэмжээнээс хэтрүүлэн 4.5 сая төгрөгөөр олгож, 1.9 сая суутгаагүй авлагаар илэрхийлж, төсвийн үлдэгдлийг төвлөрүүлээгүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах./, 6.4.8/ төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх/, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах./, 45.2 /Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ/ дахь заалт болон иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй .

4.1.3 Цалингийн сангаас 2 дугаар байрны дээврийн засварт 3.0 сая төгрөг багш ажилчдын эрүүл мэндийг дэмжихэд “fohow” аппаратаар үйлчилгээ үзүүлэх 4.1 сая, нийт 7.1 сая төгрөгийн хууль эрх зүйн үндэслэлгүй гэрээ байгуулж, төсвийг зориулалт бус зарцуулсан бөгөөд хийгдээгүй ажилд хөрөнгө шилжүүлж, төсвийн үлдэгдлийг төвлөрүүлээгүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах./, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5. /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах./, 45 дугаар зүйлийн 45.2 /Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ/ Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13./ Санхүүгийн тайлангийн жил 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхэлж 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болно/ дахь заалт, Сангийн сайдын 2021оны 190 тушаал болон эрх үүрэг иж бүрэн байх, тасалбар болголт батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй.

4.1.4 Сургалтын менежер томилолтоор ажилласан газраар албан томилолтын хуудсыг хаалгаагүй, баримт нь нотлогдоогүй байхад 0.2 сая төгрөгийг олгосон зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах./, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах/ дахь заалт болон иж бүрэн байх, толилуулга батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

4.1.5 Сургалтын удирдлагын “moodle sols” системийг сургалт хийх зардлын хамт 5.0 сая төгрөгөөр “ICT” компанитай гэрээ байгуулж худалдан авсан. Гэтэл Боловсролын газрын мэргэжилтэнтэй тус программыг нэвтрүүлэхтэй холбоотой цалингийн сангаас сургалтын зардалд 2.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулж, төсвийг зориулалт бус зарцуулсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах./, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5. /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах./, 45 дугаар зүйлийн 45.2 /Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ/ Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13./ Санхүүгийн тайлангийн жил 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхэлж 12 дугаар сарын 31-ний

өдрөөр дуусгавар болно/ дахь заалт, Сангийн сайдын 2021оны 190 тушаал болон иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

4.2 АЛБАН ШААРДЛАГА

4.2.1 Тооллогын комисс эд хөрөнгө нэг бүрийг бодитой, үнэн зөв тооллого хийгээгүй, тооллогын дүнг нягтлан бодогчтой тулгаж баталгаажуулаагүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 72 дугаар зүйлийн 72.4.1¹, 72.4.2², 72.4.4³, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6⁴ дахь заалттай нийцэхгүй байна

4.2.2 Тээвэр шатахууны зарцуулалтад замын хуудсыг бүрэн, тодорхой, иж бүрэн хөтлөөгүй, дотоод хяналт сул, төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулаагүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1/ төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, 6.4.2 /төрийн болон орон нутгийн чиг үүрэгт хамаарахгүй хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх/, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/ заалт, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалтай нийцэхгүй байна.

4.2.3 Бэлтгэн нийлүүлэгч байгууллагаас худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээг нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.21-т заасан хэрэглэгчийн системтэй этгээдээс худалдан авалт хийсэн боловч төлбөрийн баримтыг хавсраагүй, өмнөх санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмж хэрэгжээгүй зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1/ төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, 6.4.2 /төрийн болон орон нутгийн чиг үүрэгт хамаарахгүй хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх/ заалт, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалтай нийцэхгүй байна.

4.2.4 Хичээл, үйлдвэрлэл, хоолны хүнсний зардлаас 14.2 сая төгрөгийг эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1/ төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, 6.4.2 /төрийн болон орон нутгийн чиг үүрэгт хамаарахгүй хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх/, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/ заалт, Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалыг зөрчсөн зөрчил илэрлээ. Энэ нь Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолоор Ковид-19 цар тахлын нөхцөлд төсвийг үр ашигтай зарцуулж, хэмнэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг баталсан. Уг тогтоолыг баримтлалгүй шинээр ажлын байр 1-ээр нэмэгдүүлсэн, залуу багш нарын чуулга уулзалт, бичгийн цаас принтерийн хорны хэрэглээ зэрэгт нийт 11.2 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1/ төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, 6.4.2 /төрийн болон орон нутгийн чиг үүрэгт хамаарахгүй хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх/, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/ заалт, Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолтой нийцэхгүй байна.

4.2.5 Сахилгын шийтгэл тооцуулах тухай

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, цалингийн урьдчилгааг сард авах хэмжээнээс хэтрүүлэн удаа дараа өөртөө олгосон, батлагдсан зардлыг эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулаагүй, анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу баримтаар ажил гүйлгээ хийсэн, үдийн цайны зардалд худалдан авах тендер зарлаагүй, төсөвт төвлөрүүлбэл зохих

¹ эд хөрөнгийн тооллогыг тогтоосон хугацаанд үнэн зөв, чанартай явуулж дуусгах;

² тоолсон эд хөрөнгийн үнийг бэлтгэн нийлүүлэгчийн дагалдах баримт, тухайн үеийн зах зээлийн үнийн жишигтэй тулган шалгаж, тооллогын бүртгэлд бичих;

³ комиссын хурлаар тооллогын үр дүнг хэлэлцэж, тооллогын бүртгэлийг баталгаажуулж, холбогдох акт, материалын хамт ерөнхий нягтлан бодогчид тусгай жагсаалтаар шилжүүлэн өгөх;

⁴ эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах;

үлдэгдлийг хувь хүнтэй хүчин төгөлдөр бус гэрээ байгуулж шилжүүлсэн, эдгээр зөрчил нь санхүүгийн тайланд материаллагаар өргөн тархсан учир сөрөг санал дүгнэлт өгөв. Энэ нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1 /Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно/ Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/, дахь заалттай нийцэхгүй байгаа тул захирал Ц.Оюунжаргалд сахилгын шийтгэл тооцуулах тухай албан шаардлага хүргүүлэв.

4.2.6 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, батлагдсан зардлыг эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулаагүй, анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу баримтаар ажил гүйлгээ хийсэн, төсвийн төвлөрүүлэх үлдэгдлийг хувь хүний дансанд шилжүүлсэн зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1 /Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно/ дахь, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 /төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 /батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах/, 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 /төсвийн гүйцэтгэлийг хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах/, Нягтлан бодох тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 /хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажуулаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх/, 20.2.5 /дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах/, 20.2.6 /эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах/ дахь заалттай нийцэхгүй байгаа тул нягтлан бодогч Ю.Оюунтунгалагт сахилгын шийтгэл тооцуулах тухай албан шаардлага хүргүүлэв.

4.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

4.3.1. Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

4.3.1. Илрүүлэлт:

Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг эдийн засгийн өгөөжтэй уялдуулан зөв тогтоогоогүйгээс санхүүгийн тайланд элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн үлдэх өртөггүй 293 ширхэг хөрөнгө бүртгэлтэй байгаа зөрчил нь УСНББОУС 17 Үндсэн хөрөнгийн 67 дугаар зүйлд тусгасан "Хөрөнгийн үлдэх өртөг ба ашиглалтын хугацааг наад зах нь санхүүгийн жил бүрийн эцэст хянаж үзэх ба хэрэв хүлээлт нь өмнөх тооцооллоос өөр байвал уг өөрчлөлтийг УСНББОУС 3 тооцооллын өөрчлөлтийн дагуу тайлагнана" заалттай нийцэхгүй байна.

4.3.1. Өгсөн зөвлөмж:

Үндсэн хөрөнгийн эдийн засгийн нас буюу ашиглах хугацааг тухайн хөрөнгийн өгөөжтэй уялдуулан зөв тогтоож, УСНББОУС 17 Үндсэн хөрөнгийн 67 дугаар зүйлийг мөрдөж ажиллах.

4.3.2. Түлш халаалтын зардалтай холбоотой асуудал

4.3.2. Илрүүлэлт:

Байгууллагын барилгад дулааны тоолуур суурилуулаагүй нь Засгийн газрын 2020 оны 144 дүгээр тогтоолын 1 дэх “Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, төсөвт байгууллагын дулааны эрчим хүчний хэрэглээг хэмжүүрээр тооцох нөхцөлийг бүрдүүлж, тоолуур суурилуулах ажлыг 2020 оны 3-р улиралд багтаан зохион байгуулж, хэрэгжүүлэхийг төсвийн захирагч, гүйцэтгэх удирдлага нарт үүрэг болгосугай” заалттай нийцэхгүй байна.

4.3.2. Өгсөн зөвлөмж:

Байгууллагын барилгад дулааны тоолуур суурилуулж, дулааны эрчим хүчний төлбөрийг Эрчим хүчний зохицуулах хорооны 2021 оны 10 сарын 14-ний өдрийн 461 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт сумын хэрэглэгчдэд борлуулах дулааны эрчим хүчний тариф”-ыг мөрдөж, Засгийн газрын 2020 оны 144 дүгээр тогтоолыг хэрэгжүүлж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 5 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

11. 5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Сүхбаатар аймгийн ерөнхий боловсролын лаборатори 1 дүгээр сургуулийн	13	40.8	-	-	5	12.5	6	28.3	2	-